

דף מ"ט

רבה בר בר חנה שנה לפני רב כבשי עצרת ששחטם לשם שחט כבשי עצרת לשם אילים

ורב אמר לו שעלו לשם חובה, מפני שעקירה בטעות היא עקירה. ורב חסדא אמר שמסתבר לומר כדברי רב שהכבשים עלו לשם חובת כבשי עצרת כשהשוחט שחט כבשים, והיה סבור שהוא שוחט אילים, ושחטם לשם כבשים, שהרי הכבשים נשחטו לשם כבשים. אבל כשהשוחט שחט כבשים והיה סבור שהם אילים ושחטם לשם אילים, לא עלו לשם חובה. מפני שעקירה בטעות, כגון זו שאם היה יודע שהם כבשים היה שוחטם לשם כבשים, היא עקירה⁵⁸⁶. ורבה אמר שעקירה בטעות אינה עקירה.

ואמר רבה, שהקשו על דבריו ממה ששנינו הכהנים שפיגלו מזידים חייבים שוגגים פטורים באומר מותר

במשנה, הכהנים שפיגלו במקדש, מזידין חייבין, חייבים לשלם לבעלים את דמי הקרבן. ומשמע שאם הכהנים היו שוגגים הם פטורים מלשלם. ושנינו בברייתא שפיגולם פיגול, בשוגגים ואין צריך לומר במזידים. ושואלת הגמרא מתי הכהן שמפגל בשוגג פטור ופיגולו פיגול?. אי אפשר לומר שהכהן ידע שהוא קרבן חטאת וחשב לשם שלמים, לאכול את הבשר לשני ימים ולילה. שהוא מחשבת חוץ לזמנו בחטאת שנאכלת ליום אחד ולילה. שהרי הוא אינו שוגג אלא מזיד? אלא כשהיה סבור שהוא קרבן שלמים וחשב לשום שלמים, לאכול לשני ימים ולילה. ושנינו שפיגולם פיגול. והרי הוא חשב לאכול מהבשר לשני ימים משום שחשב שהוא קרבן שלמים, אבל הוא לא חשב לאכול חטאת חוץ לזמנו, ומכאן יש ראייה שעקירה בטעות היא עקירה? ואביי אמר לו שמדובר שידע שהוא קרבן חטאת וחשב בה לשום שלמים, ובאומר מותר, שחשב שמותר לשנות והוא פטור מפני שהוא שוגג.

586 צ"ע ממה ששנינו בתוספתא וזכחים פ"א כבשי ציבור ששחטן לשם כבשים ונמצאו אילים עלו לציבור לשם אילים. אילים של ציבור ששחטן לשם אילים ונמצאו כבשים עלו לשם כבשים. ומכאן שעקירה בטעות אינה עקירה. ושמא משום שלמי נדבה והתנא הוא שלא מפרש. תוס'.

רש"א אין המנחות דומות לנסכים
שהמנחה מעשיה מוכיחים

ורבי זירא הקשה⁵⁸⁷ ממה ששנינו שרבי
שמעון אומר שכל המנחות שנקמצו שלא

לשמן כשרות, ועלו לבעלים לשום חובה. שאין המנחות דומות לזבחים,
שהקומץ מחבת לשום מרחשת מעשיה מוכיחים עליה שהיא מחבת,
חרבה לשום כלולה מעשיה מוכיחים שהיא חרבה. אבל בזבחים שחיטה
אחת לכולם, קבלה אחת לכולם, זריקה אחת לכולם. אם הכהן ידע שהיא
מנחת מחבת וקמץ לשם מרחשת מדוע אין כאן פסול של שלא לשמה,
הרי הוא עוקר את הקרבן במחשבתו? אלא שהכהן שקמץ מנחת מחבת
טעה וסבר שהיא מנחת מרחשת, וקמץ אותה לשם מרחשת. ומעשיה
מוכיחים עליה שלא כמחשבת הטעות שלו ולכן היא כשרה. אבל במקום
שאינ מעשיה מוכיחים עקירה בטעות היא עקירה?

רבה לטעמו שמחשבה שניכרת
אינה פוסלת

ואביי אמר לו שאין מכאן קושיה על רבה מפני
שלרבה אפשר לומר שמדובר כשידע שהיא

מנחת מחבת וקמץ אותה לשם מרחשת. ולא קשה מדוע אין כאן פסול
של שלא לשמה, הרי הוא עוקר את הקרבן במחשבתו. מפני שרבה אמר
שהתורה פסלה משום מחשבת שלא לשמה במחשבה שאינה ניכרת, אם
הוא מכזב אם לא. אבל התורה לא פסלה במחשבה שניכר שהוא מכזב.
והמנחות שקמצן שלא לשמן עלו לבעלים לשם חובה.

משנה

התמידים והמוספים לא מעכבים
זה את זה

התמידין אין מעכבין את המוספין, ולא
המוספין מעכבין את התמידין, ולא המוספין

מעכבין זה את זה. לא הקריבו כבש בבוקר יקריבו בין הערבים. אמר
רבי שמעון אימתי בזמן שהיו אנוסין או שוגגין, אבל אם היו מזידין,
ולא הקריבו כבש בבוקר, לא יקריבו בין הערבים. לא הקטירו קטורת
בבוקר יקטירו בין הערבים, שאין אי הקטרת מחציתה בבוקר מעכבת
את הקטרת מחציתה בין הערביים. אמר רבי שמעון וכולה, כל המנחה,
היתה קריבה בין הערבים. שאין מחנכין את מזבח הזהב אלא בקטורת
הסמים. וכמו שביום חנוכת המזבח לא הקריבו קטורת בשחרית וחינכו

587 נראה שר' זירא אינו סובר לא כרבה ולא כרב אשי בתחילת המסכת (דף ב.) וצריך עיון. תוס'.

אותו במנה שלם בין הערביים כך אם לא הקטירו בבוקר מקטירים בין הערביים מנה שלם⁵⁸⁸. ולא מזבח העולה אלא בתמיד של שחר, ולא את השולחן אלא בלחם הפנים בשבת, ולא את המנורה אלא בשבעה נרותיה בין הערבים.

גמרא

ר"ח ב"א שאל מה הדין כשאין כדי רבי חייא בר אבין שאל את רב חסדא מה הדין בציבור שאין להם כדי הקרבת תמידים ומוספים, אי זה מהם קודם? שואלת הגמרא, אם השאלה היתה בתמידים של היום ומוספים של אותו היום. הרי פשוט שהתמידים עדיפים מפני שהם 'תדיר' ו'מקודש', מפני שקדושת היום חלה גם על קרבן התמיד של היום⁵⁸⁹. אלא השאלה היא על התמידים של מחר והמוספים של היום, כשיש להם בשבת שני כבשים מלבד שני התמידים. האם התמידים של מחר שהם 'תדיר' עדיפים, או שהמוספים של היום עדיפים מפני שהם 'מקודש'⁵⁹⁰?

התמידים אין מעכבין את המוספין וכו' ורב חסדא אמר לו ששנינו את הדבר במשנתנו, התמידין אין מעכבין את המוספין, ולא המוספין מעכבין את התמידין, ולא המוספין מעכבין זה את זה. אם מדובר כשיש לו כדי התמידים והמוספים, והמשנה אומרת שאינם מעכבים להקדים. אם ירצה יקדים את התמידים ואם ירצה את המוספים. הרי שנינו בברייתא שלומדים שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר מהכתוב 'וְעֶרְךָ עֲלֶיהָ הָעֹלָה', ואמר רבא "הָעֹלָה" עולה ראשונה⁵⁹¹.

588 ובגמרא מפרשים מניין שחינכו את המזבח במנה שלם. רש"י.

589 לשון אחר תמידין מקודשים קודם למוספים שתמידין קרבים תחילה. רש"י פירש בלשון א' ומקודש ביום קדוש וכן משמע בובחים (דף צא). אטו שבת למוסף אהני לתמיד לא אהני. וק"ק ששם לא הביאו את מה ששנינו כאן, וכאן לא הביאו את מה ששנינו שם. ובלשון אחר פירש שאותו שזמנו עכשיו נקרא מקודש. ומה שנקט תמידין דלמחר ומוספין דהאידנא ומשמע שתמיד של בין הערבים קודם למוסף, אפ' שאינו מקודש הוא התם מטעם אחר. שהתורה א' שבכ"מ שיש אחד בבוקר עשה שני בין הערבים. תוס'.

590 ל"א מוספים שהם מקודש קודם לתמידים שמוספין יקרבו היום ותמידים לא יקרבו היום עד למחר.

591 תוס' שואלים שבפ' כל התדיר (שם דף פט). לומדים שלא יהיה דבר אחר קודם לתמיד מהכתוב "מלבד עולת הבוקר תעשו את אלה". וי"ל שצריכים את הכתוב "וְעֶרְךָ עֲלֶיהָ הָעֹלָה" להקדים את התמיד מנחת חביתין אע"ג שהיא תדיר. וכן משמע בפרק אמר להם הממונה (יומא דף לד.). איברין קודמין למנחה דכתיב וערך עליה העולה. ועל כרחוק היא מנחת חביתין שבמנחת נסכים לומדים מהכ' עולה ומנחה כלעילין (דף מד:). אבל קשה למה לא הביאו את המשנה שמדברת לענין מוספים. וי"ל משום שלא יהא דבר קודם משמע יותר עיכוב. וצ"ל שמה ששנינו בפ' אלו דברים (פסחים עג:). שחטו ונודע שמשכו ידיהם קודם או שנטמאו ישרף מיד. מפני לכתחילה אסור להקטירו וממילא יפסל. או שאסור לזרוק את הדם מדרבנן. ולפירוש זה לא קשיא מה שמביא ריב"א מהתוספתא פסחים כל הקדשים שהקריבין קודם תמיד של שחר או שעייכבן אחר תמיד הערב פסולין. ונראה שמדרבנן פסול

שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר אלא פשוט שהמשנה מדברת שאין לו כדי להקריב גם את התמידים וגם את המוספים, למצוה בלבד

ויקריבו איזה מהם שירצו. ואם אין להם כדי להקריב את התמידים והמוספים של אותו היום מדוע יקריבו איזה שירצו, הרי התמיד הוא גם 'תדיר' וגם 'מקודש'? אלא מדובר כשיש כדי הקרבנות של היום ואין להם כדי התמיד של מחר. ושנינו שהתמידים והמוספים אינם מעכבים זה את זה ומכאן ש 'תדיר' 'מקודש' שוים זה לזה? ואביי אמר לו שאפשר לומר שיש להם כדי להקריב את התמידים והמוספים. והמשנה אומרת שאינם מעכבים זה את זה לקדם. ואין להקשות שאין דבר קודם לתמיד של שחר, מפני שהיא מצוה בלבד ולא לעיכוב.

אין פוחתים מו' טלאים המבוקרים כדי הגמרא מביאה ראיה ממה ששנינו במשנה למשבת ולשני ימים טובים של ר"ה במסכת ערכין, אין פוחתין מששה טלאים המבוקרים בלשכת הטלאים כדי לשבת ולשני ימים טובים של ראש השנה. שמא יארעו שני ימים טובים של ראש השנה ביום חמישי או ביום ראשון ויצטרכו בכל יום שני טלאים לקרבן התמיד. ושואלת הגמרא באיזה מקרה צריכים שיהיו בלשכת הטלאים ששה טלאים?. אם יש לו כבשים די הצורך לתמידים והמוספים של שבת וראש השנה לא די בששה טלאים. שהרי התמידים והמוספים של שבת וראש השנה הם הרבה יותר מששה כבשים, עשרים ושנים!. אלא שאין לו כבשים די הצורך, אלא רק ששה. והתנא אומר שאין פוחתים מששה טלאים כדי לשבת ושני ימים של ראש השנה. ויקריבו בשבת שלפני ראש השנה שני כבשים לתמידים ולא יקריבו את המוספים כדי שיקריבו שני תמידים בכל יום בראש השנה. ומכאן ראיה שהתמידים עדיפים על המוספים!. ואפילו שמוספי שבת הם 'מקודש' מפני ששבת קדוש יותר מיו"ט?

כבן בג בג שא' שתמיד ואומרת הגמרא שהמשנה מדברת כשיש לו כבשים כדי טעון ביקור כמו פסח להקריב את התמידים והמוספים. ולא אמרו שצריכים שיהיו בלשכה אלא ששה טלאים מבוקרים לתמידים משום שצריכים ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה רק לתמידים ולא למוספים ולשאר

אפילו הקטיר ועשה הכל ולא העמידו דבריהם כשלא אפשר. תוס'.

הקרבת. והמשנה היא כדברי בן בג בג שאומר בברייתא שלומדים
שתמיד שכתוב בו "תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בַּמִּזְבֵּחַ" טעון ביקור ארבעה
ימים קודם שחיטה בגזירה שווה שמירה שמירה מפסח שכתוב בו "וְהָיָה
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ" שמקחו מבעשור לחודש
ושחיטתו בי"ד.

התנא מדבר בכל יום וא' כדי לשבת ורבינא אמר לרב אשי שאם ראש השנה
ולב' ימים של ר"ה לסימן
חל ביום חמישי וששי לא די בששה טלאים
המבוקרים בלשכה אלא צריכים שבעה. שהרי צריכים כבש מבוקר
לתמיד של שחר של יום ראשון⁵⁹²!. לתמיד של בין הערבים ושל יום שני
ושלישי אפשר לומר שיחזור ביום ראשון אחר טלאים מבוקרים ארבעה
ימים קודם. אלא במוצאי שבת לא יכול לחזור ומה יקריב לבוקר⁵⁹³?
ורב אשי אמר לו ולטעמך צריכים שמונה טלאים, כבש נוסף לתמיד של
בין הערביים של ערב שבת⁵⁹⁴. אלא מדובר לאחר שהקריב את התמיד
של בין הערביים של יום ששי. ושואלת הגמרא שעדיין צריכים שבעה
כבשים⁵⁹⁵!. ואומרת הגמרא שהתנא לא אומר שצריכים ששה טלאים
מבוקרים בשבת וראש השנה הסמוכים זה לזה. אלא שאין פוחתים
מששה טלאים בלשכה בכל יום, אפילו בימות החול. ואמר כדי לשבת
ולשני ימים של ראש השנה לסימן בלבד. שלא תטעה בגרסא אם אין
פוחתים מששה כבשים, או אם אין פוחתים מחמישה, או אם אין פוחתים
מארבעה. אלא אין פוחתים מששה טלאים כמספר התמידים שמקריבים
בשלושה ימים, בשבת ובשני ימים של ראש השנה. וניתן לדייק שהתנא
אמר לסימן בלבד ממה ששנינו אין פוחתים מששה טלאים בלשכת
הטלאים כדי לשבת ולשני ימים של ראש השנה. ולא אין פוחתים לשבת
ולב' ימים טובים של ר"ה, שיהיה משמע לצורך שבת וב' ימים טובים

592 יש גרסו הא איכא צפרא דתלתא בשבתא. ושני ימים טובים של ר"ה חלו אחר השבת. והק' וליטעמך
תמניא הוו שיש תמיד של ערב שבת וכסבור היה שבאמצע היום היה מדבר. ויש גרסו הא איכא צפרא דחד
בשבתא ומונה הב' ימים טובים לפני השבת, ואח"כ נגרוס דפניא דמעלי יומא טבא. תוס'.

593 ונקט אחד בשבת כשראש השנה בחמישי וששי והוא הדין אם ראש השנה בראשון ושני ואפ' להק' והאיכא
צפרא דשלישי בשבת. רש"י.

594 קס"ד שקודם שהקריב תמיד של בין הערבים של ערב שבת אמר שיהיו ששה וה"ה שהיה אפ' להק' דפניא
דמעלי יומא טבא כשראש השנה חמישי וששי. רש"י.

595 בשלמא לתמיד של בין הערבים של ראשון אע"פ שצריך ביקור ד' ימים יטרח וימצא מבוקרים. שהמבוקרים
היו מבקרים אותם כדי למוכרם. אבל בלילה לא יכול לטרוח. תוס'.

של ר"ה⁵⁹⁶.

596 אף ע"ג שלעיל (דף לט.) שנינו ברייתא כדי שיכרוך וישנה וישלש שם אי אפשר לטעות. תוס'.

